

Sygn. akt I CSK 630/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku S. T.
przy uczestnictwie M. Ś.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 czerwca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 20 marca 2015 r., sygn. akt V Ca 3794/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki
postępowania kwotę 3600,- (trzy tysiące sześćset) złotych
z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie dokonał ustalenia składu majątku wspólnego S. T. i M. Ś., ustalił nakłady z majątku osobistego uczestników na majątek wspólny, ustalił wzięcie

kredytu przez uczestników oraz dokonał podziału majątku. W wyniku rozpoznania apelacji obojga uczestników Sąd Okręgowy w Warszawie, postanowieniem z dnia 20 marca 2015 r. zmienił zaskarżone postanowienie zastępując w pkt 6 kwotę 409 367,58 złotych kwotą 648 574,63 złotych; w pkt 8 kwotę 434 513,21 złotych obniżył do kwoty 306 316 złotych, oraz pkt 9 nadał nową treść, z której wynikał obowiązek wnioskodawcy opuszczenia i poróżnienia lokalu mieszkalnego w W. i wydanie go uczestniczce postępowania; oddalił apelację uczestniczki w pozostałym zakresie, a apelację wnioskodawcy w całości i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 46 k.r.o. w związku z art. 1035, art. 1038 i art. 212 § 2 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 618 § 3 w związku z art. 688 i art. 567 § 3 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie, a także art. 684 w związku z art. 567 § 3 oraz art. 623 w związku z art. 688 i art. 567 § 3 k.p.c. przez nieprawidłowe ustalenie wartości majątku wspólnego. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania, a następnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z orzeczeniem o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestniczka wniosła o jej nie przyjmowanie do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik wnioskodawcy sformułował podstawę jako „oczywistą zasadność wyczerpującą przesłanki wystąpienia zagadnienia prawnego, jak również wskazującą na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów”. Ze względu na brak potrzebnego uzasadnienia tej podstawy, w której połączone zostały na raz przesłanki określone w art. 398 § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. pełnomocnik został wezwany do uzupełnienia wniosku, co uczynił w piśmie

procesowym z dnia 12 sierpnia 2015 r. Z pisma tego i zawartego w nim uzasadnienia „podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania” wynika, z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., że chodzi o dwie odrębne przesłanki (przyczyny), których wystąpienie powinno spowodować przyjęcie skargi do rozpoznania. Jednakże z dalszego wywodu oraz pierwszego, drugiego (s. 2) i ostatniego akapitu wspomnianego pisma procesowego (s. 6) wynika już tylko, że sformułowane są dwa pytania, mające stanowić łącznie zagadnienie prawne (problem prawny).

Nie jest natomiast, poza ogólnym kilkakrotnym stwierdzeniem, że występuje niejednolitość orzecznicza wskazane, których przepisów ma ona dotyczyć i jaka występuje rozbieżność w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego, która miałaby sprawiać konieczność wypowiedzenia się tego Sądu w związku z prawomocnym rozstrzygnięciem niniejszej sprawy pomiędzy uczestnikami o podział majątku dorobkowego. Nie jest wystarczające przytoczenie dwóch postanowień Sądu Najwyższego z 2010 i 2013 r., które nie są sprzeczne ze sobą oraz tych samych orzeczeń i kilku innych z ostatnich lat - podobnych co do istoty - powtórzonych *in extenso* wraz z wyjaśnieniem powodów z uzasadnienia podstaw kasacyjnych w skardze kasacyjnej, a następnie przeciwstawienie im postanowienia Sądu Najwyższego z 1978 r. Nie towarzyszy temu potrzebna analiza prawna, wykorzystująca również poglądy doktryny. Przeciwnie, skupiając uwagę we wniosku na problemie roszczeń regresowych byłego małżonka nie będącego właścicielem nieruchomości obciążonej hipotecznie, wniosek kończy się stwierdzeniem: „nie wspominając przy tym o różnicach orzecznich i doktrynalnych w zakresie formułowania roszczeń regresowych po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie o podział majątku wspólnego”. Tymczasem należało te różnice dokładnie wykazać, żeby móc dowieść spełnienia przesłanki, określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skupiając zatem dalszą uwagę na wskazaniu przez skarżącego istotnego zagadnienia prawnego, to zostało ono ujęte w postaci dwóch pytań. Pierwsze, czy sąd w sprawie o podział majątku wspólnego – przydzielając jednemu z uczestników nieruchomość obciążoną hipoteką – ustala wartość tego składnika majątkowego przy braku uwzględnienia hipotecznego, czy też przy uwzględnieniu obciążenia

hipotecznego. W wypadku odpowiedzi, że się uwzględnia obciążenie hipoteczne, oczekuje się odpowiedzi na drugie pytanie, czy w takim razie bierze się pod uwagę sumy hipoteki ujawnionej w księdze wieczystej, czy przy uwzględnieniu aktualnego (rzeczywistego) zadłużenia z tytułu umowy kredytu, będącego podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej.

Pomijając zupełne odwrócenie kolejności w konstrukcji wniosku, w którym najpierw powinno się sformułować zagadnienie, a następnie dostosować do niego argumentację prawną, a nie uczynić to na końcu wyводу, to argumentacja poprzedzająca zadane pytania skupia się głównie na kłopotach, jakie się ma przy prawidłowym ustalaniu wartości nieruchomości obciążonej hipoteką, a nie na tych pytaniach, stanowiących w efekcie dwa zagadnienia prawne, ze sobą powiązane, na co słusznie zwraca się uwagę w odpowiedzi na skargę i odrębnie je tam rozważa.

Prawidłowo formułując uzasadnienie wniosku według art. 398⁴ § 2 k.p.c. należało każde z tych pytań opatrzyć argumentacją, z której wynikałoby, że ma się do czynienia z nowym zagadnieniem prawnym, nie rozpatrzonym dotąd w orzecznictwie Sądu Najwyższego, którego rozważenie przyczyni się do rozwoju prawa (co pełnomocnik wnioskodawcy próbuje wykazać), że za możliwymi rozwiązaniami stoją określone motywy, uwzględniające dotychczasowy dorobek orzecznictwa i piśmiennictwa. Następnie wykazania wymaga związek tej odpowiedzi z konkretnie rozpoznawaną sprawą w taki sposób, że może wpłynąć na jej rozstrzygnięcie, pamiętając, że ma się do czynienia z prawomocnym już orzeczeniem sądowym. Jego wzruszenie łączy się z nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jest od lat utrwalone i znane stanowisko co do tego, jak powinno się wykazać występowanie istotnego zagadnienia prawnego oraz istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. wśród wielu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 r., I PK 577/02, OSNAPiUS 2003, nr 15, poz. 1); z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z dnia 7 października 2010 r., I CSK 189/10; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 2/12; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13; 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15;

z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14 i wskazane w nich orzecznictwo). W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestniczka wskazała na liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, których zabrakło w analizie prawnej uzasadnienia wniosku w celu ukazania pełnego poglądu orzecznictwa na przedstawiane zagadnienia prawne.

Z tego wynika, że mimo wielu trafnych spostrzeżeń zawartych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie zostały wypełnione wymagane przesłanki ustawowe i z tej przyczyny należało na podstawie art. 398⁹ § 2 orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1, art. 13 § 2 i art. 398²¹ k.p.c.